

Vrednovanje tijekom provedbe Strategije razvoja Urbane aglomeracije
Zagreb za razdoblje do 2020. godine

**Završno izvješće o vrednovanju tijekom provedbe
Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za
razdoblje do 2020. godine**

Zagreb | listopad 2019.

Naziv projekta	Vrednovanje tijekom provedbe Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine
Naziv dokumenta	Završno izvješće o vrednovanju tijekom provedbe Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine
Mjesec i godina izrade	Listopad 2019.
Naručitelj	Grad Zagreb, Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada
Izvršitelj	Urbanex d.o.o.

Sadržaj

1. Kratki sažetak	3
2. Uvod	5
3. Kontekst vrednovanja	7
4. Metodološki pristup	10
5. Opis planskog dokumenta.....	15
Strategija razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine.....	15
Aksijski plan za provedbu Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine.....	22
Prilog 5. Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine – Strateške teme/Mrežni projekti	24
Komunikacijska strategija Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine.....	25
6. Odgovori na evaluacijska pitanja	28
7. Preporuke za sljedeće plansko razdoblje	48

1. Kratki sažetak

Postupak vrednovanja tijekom provedbe Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine (nadalje: SRUAZ) vrednovao je strateškoplanski dokument usmjeren na razvoj Urbane aglomeracije Zagreb, ustrojene Odlukom o ustrojavanju Urbane aglomeracije Zagreb donešenom 8. ožujka 2016. godine od strane Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. SRUAZ je usvojena koncem 2017. godine pri čemu uz osnovni strateškoplanski dokument sadrži i dva dodatka: Akcijski plan i Komunikacijsku strategiju, te pet priloga: 1) Odluka o osnivanju partnerskog vijeća, imenovanja članova te izvještaji o provedenom konzultacijskom postupku, 2) Cjelovita analiza stanja, 3) Izvještaj o provedenom postupku prethodnog vrednovanja, 4) Izvješće o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš, 5) Strateške teme/Mrežni projekti.

Postupkom vrednovanja tijekom provedbe SRUAZ utvrđeno je kako sam strateškoplanski dokument odražava još uvijek postojeće i realne razvojne potrebe Urbane aglomeracije Zagreb, promatrajući s aspekta same strukture dokumenta i strateškog okvira s utvrđenim razvojnim ciljevima, prioritetima i mjerama. Evaluators je posebnu pozornost posvetio Akcijskom planu za provedbu SRUAZ, pri čemu je zaključeno kako je Akcijski plan preopsežan te je nužno smanjiti broj aktivnosti, programa i projekata unutar njega. Kao potencijalno rješenje istog navedeno je uklanjanje aktivnosti, projekata i programa koji su tekuća/godišnja obaveza jedinica lokalne (područne) samouprave, te u budućem planskom razdoblju usmjeravanje na projekte od većeg značaja za samu UAZ.

Evaluator je utvrdio kako postoji izazov s aspekta praćenja provedbe SRUAZ kao posljedica nedovoljno jasno definiranih i kvantificiranih pokazatelja provedbe. Navedeno je potrebno adresirati ažuriranjem pokazatelja ishoda i učinaka u Akcijskom planu u fazi provedbe SRUAZ, dok je u sljedećem planskom razdoblju potrebno veću pozornost usmjeriti na definiranje jasnih i lako mjerljivih pokazatelja provedbe. Prilog 5. SRUAZ – Strateške teme/Mrežni projekti predstavlja kvalitetnu osnovu za daljnje specifično usmjeravanje razvoja UAZ i međusobno povezivanje jedinica lokalne samouprave u provedbe projekata, no u postojećem obiku uz

nedostatak operativnih smjernica/plana on nema veće značenje osim kao analitičke podloge.

2. Uvod

Svrha izvještaja je predstaviti rezultate provedenog postupka vrednovanja tijekom provedbe planskog dokumenta Strategija razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine, izrađene i usvojene 2017. godine, te nastavno na rezultate definirati preporuke za daljnju provedbu. Vrednovanje tijekom provedbe planskog dokumenta provodi se sukladno čl. 48 Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18) te prema Pravilniku o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja (NN 121/15).

Vrednovanje tijekom provedbe Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine provodi se u svrhu praćenja ostvarenja planiranih rezultata i učinaka. Prednost ove vrste vrednovanja je omogućavanje suradnje izvršitelja vrednovanja i nositelja planskog dokumenta, s ciljem kvalitetnije primjene zaključaka i usvajanja preporuka te po potrebi dopunu i/ili izmjenju planskog dokumenta. Vrednovanje tijekom provedbe time predstavlja alat kojim se pomaže izvedba planskih dokumenata.

Struktura izvještaja definirana je sukladno Pravilniku o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja (NN 121/2015) pri čemu je posebna pozornost posvećena aspektima provedbe koje je Naručitelj posebno istaknuo kao značajne za vrednovanje dosadašnje provedbe i daljnju provedbu planskog dokumenta:

- Kvaliteta i intervencijska logika definiranih razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera;
- Sveobuhvatnost Akcijskog plana provedbe;
- Vrednovanje značaja i provedbe Priloga 5. Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine – Strateške teme / Mrežni projekti;
- Planiranje razvoja Urbane aglomeracije Zagreb u sljedećem planskom razdoblju.

Sukladno navedenom struktura izvještaja je sljedeća:

- **Prikaz konteksta vrednovanja** – sadrži informacije o planskom dokumentu vezane uz povezanost s nacionalnim politikama, društvenim i gospodarskim potrebama na koje se planski dokument odnosi, te prikazuje ciljne skupine na koje je usmjerena provedba dokumenta.
- **Prikaz metodološkog pristupa vrednovanja tijekom provedbe** – sadrži informacije o provedbi postupka vrednovanja planskog dokumenta tijekom provedbe te o korištenim metodama vrednovanja, kao i o korištenim izvorima podataka, osnovnim evaluacijskim pitanjima te problemima ili ograničenjima metodološkog pristupa.
- **Opis planskog dokumenta** - sadrži informacije vezane uz oblikovanje Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine, te ciljeve, prioritete i mjere. Prikazuje institucionalni kontekst i sudionike uključene u provedbu dokumenta, kao i predviđeni proračun u okviru strategije, odnosno Akcijskog plana.
- **Odgovori na evaluacijska pitanja** – sadrži prikaz odgovora na prethodno definirana evaluacijska pitanja te analizu provedenih mjera i njihova doprinosa ostvarenju pokazatelja prioriteta i ciljeva, analizu financijskih sredstava utrošenih tijekom provedbe mjera, analizu obilježja i strukture Akcijskog plana provedbe te značaj strateških tema / mrežnih projekata u dosadašnjoj provedbi planskog dokumenta.
- **Preporuke za sljedeće plansko razdoblje** – sadrži preporuke za buduće planiranje razvoja Urbane aglomeracije Zagreb i daljnje provedbe Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine.

3. Kontekst vrednovanja

Vrednovanje tijekom provedbe Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine provodi se tijekom provedbe navedenog planskog dokumenta. Vrednovanje se provodi s ciljem praćenja ostvarenja planiranih rezultata i učinaka definiranih planskim dokumentom. Ovakvo vrednovanje pomaže donositeljima odluka da tijekom same provedbe utvrde nedostatke iste, te slijedom toga poduzmu potrebne mjere ukoliko su potrebne izmjene planskog dokumenta i načina njegove provedbe. Prednost ove vrste vrednovanja je kontinuirana suradnja između izvršitelja vrednovanja i nositelja planskog dokumenta odnosno donositelja odluka, s ciljem kvalitetnije primjene zaključaka i usvajanja preporuka te po potrebi dopune i/ili izmjene planskog dokumenta. Na taj način vrednovanje tijekom provedbe predstavlja alat kojim se pomaže izvedba planskih dokumenata.

Procesom vrednovanja tijekom provedbe evaluiran je planski dokument – Strategija razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine, sa specifičnim ciljem utvrđivanja prikladnosti postojeće strukture, sadržaja, planske i intervencijske logike navedenog dokumenta te njegovih dodataka i priloga, s posebnim naglaskom na prikladnost istih u kontekstu ostvarenja inicijalno utvrđenih ciljeva, odnosno provedbe planskih aktivnosti, programa i projekata. Također je evaluiran prilog 5. strategije – Strateške teme/Mrežni projekti te su definirane preporuke za buduće planiranje.

Strategija razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine je strateški razvojni dokument za područje Urbane aglomeracije Zagreb koja uključuje 11 gradova i 19 općina iz Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije te Grad Zagreb kao središte Urbane aglomeracije. Strategija je izrađena sukladno Smjernicama za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanja (2015) te se u sadržajnom smislu sastoji od deset logički strukturiranih tematskih cjelina.

Prilikom izrade Strategije vodilo se računa o usklađivanju iste s razvojnim strategijama i prostornoplanskim dokumentima pripadajućih jedinica područne i lokalne samouprave. Isto tako, Strategija je usklađena s razvojnim dokumentima

višeg reda odnosno nacionalne razine – Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine (2017), Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17) i drugim relevantnim dokumentima kao i zakonodavnim okvirom – Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14), Zakonom o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19) te ostalim relevantnim zakonskim propisima i podzakonskim aktima. Bitno je istaknuti i imati na umu u procesu vrednovanja kako je ovo prva generacija strateškog dokumenta na razini urbanih aglomeracija u Hrvatskoj, slijedom čega proizlazi mogućnost postojanja nedosljednosti u relativno mladom zakonskom okviru u području strateškog planiranja razvoja, posebice na razini urbanih aglomeracija koje obuhvaćaju veći broj JLS, pri čemu su iste u slučaju UAZ rasprostranjene na području tri županije (UAZ je jedina urbana aglomeracija u Hrvatskoj čije JLS nisu na području isključivo jedne županije). Navedeno utječe na kvalitetu, brzinu i učinkovitost praćenja provedbe planskog dokumenta, prikupljanja podataka od svake pojedine JLS, ali i predstavlja izazov u koordinaciji i usuglašavanju velikog broja razvojnih dionika. Također valja imati na umu kako je SRUAZ, kao i strategije ostalih urbanih aglomeracija i urbanih područja u Hrvatskoj, izrađena usred višegodišnje financijske perspektive Europske unije za razdoblje 2014.-2020., što je definiralo (skratilo) vremenski okvir izrade planskog dokumenta te potencijalno dijelom utjecalo na obuhvat (sadržaj) samog strateškog okvira u svrhu povlačenja više financijskih sredstava do kraja programskog razdoblja (2020).

Korisnici Strategije su svi dionici na području Urbane aglomeracije Zagreb – pripadnici javnog, privatnog i civilnog sektora. Javnost je kroz participativan pristup uključena u sve procese izrade, provedbe i praćenja provedbe Strategije te unutar Urbane aglomeracije postoje različiti mehanizmi koji omogućavaju kontinuirano uključivanje javnosti u proces donošenja odluka. Provedbom planskog dokumenta nastoje se ostvariti sve društvene i gospodarske potrebe stanovnika Urbane aglomeracije Zagreb, s naglaskom na funkciju stanovanja i obrazovanja te zaposlenost i diversificirani gospodarski razvoj. Osim toga, važan dio planskog dokumenta odnosi se na upravljanje okolišem i zaštitu prirode koja se nastoji

ostvariti poticanjem održivog razvoja urbanih i ruralnih područja u obuhvatu Urbane aglomeracije Zagreb.

Provedena vrednovanja navedenog planskog dokumenta uključuju postupak prethodnog (ex-ante) vrednovanja koje je provelo stručno nezavisno tijelo (tvrtka Ecorys Hrvatska d.o.o.). Navedenim vrednovanjem evaluirao se proces izrade planskog dokumenta te njegova struktura i sadržaj, a preporuke evaluatora korištene u daljnjem procesu izrade Strategije. Evaluacijom je zaključeno kako je planski dokument izrađen u skladu sa svim smjernicama te su se poduzeli svi potrebni koraci s ciljem ostvarenja najviše kvalitete dokumenta uz maksimalnu participativnost različitih dionika s područja Urbane aglomeracije Zagreb. Ex-ante evaluacijom podaci su prilikom izrade Strategije ažurirani u više navrata te su se kontinuirano nadopunjavali, a u završnom izvješću izneseni su utvrđeni doprinosi i primjedbe koje su bile uključene u planski dokument.

4. Metodološki pristup

Vrednovanje tijekom provedbe Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine podrazumijeva provedbu vrednovanja tijekom provedbe Strategije sukladno čl. 8. Pravilnika s naglaskom na eventualno potrebne korekcije važećih dokumenata te s posebnim osvrtom na okolnosti kojima je potrebno posvetiti pažnju prilikom planiranja razvoja Urbane aglomeracije u sljedećem planskom razdoblju. Vrednovanje se provelo u razdoblju od tri mjeseca korištenjem kvalitativnih i kvantitativnih metoda. Osim dokumenta Strategije i Akcijskog plana, vrednovanje će se dodatno osvrnuti na Prilog 5. Strategije – Strateške teme/Mrežni projekti koji sadrži popis projekata koji su prepoznati za razvoj, međutim nedostaje saznanje o mogućim izvorima financiranja navedenih projekata u trenutnom programskom razdoblju, kao i Komunikacijsku strategiju.

Osnova razvoja metodologije i postupka vrednovanja Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine temelji se na Pravilniku o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja (NN 121/15). Glavna načela utvrđena Pravilnikom koja se odnose na proces vrednovanja su transparentnost, jasna metodologija, nepristranost i neovisnost, planiranje postupka vrednovanja, vidljivost te širenje rezultata i preporuka.

Vrednovanje tijekom provedbe je prema Pravilniku prilagodljivo te nositelji provedbe planskog dokumenta mogu samostalno odlučivati što će se vrednovati i u koje vrijeme, a vrednovanje na taj način postaje upravljački alat kojim se pomaže izvedba planskih dokumenata. Kao takvo, vrednovanje tijekom provedbe pomaže donositeljima odluka i provoditeljima planskog dokumenta da utvrde određene nedostatke tijekom same provedbe te da sukladno tome poduzmu potrebne korake kako bi se izmjenama planskog dokumenta utjecalo na učinkovitiju i uspješniju provedbu.

Postupak vrednovanja pokreće se od strane nositelja izrade planskog dokumenta donošenjem odluke. Na temelju toga evaluator će prilikom vrednovanja naglasak staviti na dijelove planskog dokumenta i procesa provedbe za koje je nositelj dokumenta naveo da su od posebnog interesa s aspekta učinkovitosti. Pritom je riječ

o potrebnim korekcijama planskog dokumenta i Akcijskog plana provedbe, prilogu 5.
– Strateške teme/Mrežni projekte te preporukama za buduće planiranje razvoja.

Evaluator provodi vrednovanje u kontinuiranoj komunikaciji s nositeljem provedbe planskog dokumenta, što je osnovni preduvjet za prikupljanje svih relevantnih informacija i dokumentacije nužnih za kvalitetnu provedbu postupka vrednovanja. Postupak prethodnog vrednovanja tako uključuje sastanke evaluatora i nositelja planskog dokumenta te kontinuiranu telefonsku i elektronsku komunikaciju. Nositelj planskog dokumenta ujedno djeluje kao posrednik u komunikaciji i prenošenju informacija od strane svih dionika koji su sudjelovali u izradi te sudjeluju u provedbi planskog dokumenta, pri čemu je poseban naglasak na jedinicama lokalne samouprave koje predstavljaju najbrojniju skupinu. Dobivenim informacijama od strane jedinica lokalne samouprave evaluatoru je omogućen detaljan uvid u izazove tijekom provedbe, što je doprinijelo kvalitetnijoj identifikaciji potreba za korekcijom. Sukladno čl. 14. Pravilnika o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja (NN 121/15) u proces vrednovanja uključena je Upravljačka skupina koja se sastoji od šest članova, a kojoj se prezentiraju postupak i metodologija vrednovanja, rezultati prve faze vrednovanja, te naposljetku završno izvješće, odnosno završni rezultati postupka vrednovanja tijekom provedbe. Upravljačka skupina sudjeluje u aktivnostima usmjeravanja postupka vrednovanja, nadzire ključne korake tijekom vrednovanja, osigurava usklađenost politike, pruža stručni doprinos tijekom vrednovanja, omogućava dostupnost potrebnih informacija, jamči nepristranost i korisnost vrednovanja, pruža stalnu kontrolu kvalitete te sudjeluje u poticanju i udruživanju znanja.

Evaluator se u procesu vrednovanja tijekom provedbe vodi kriterijima važnosti (relevantnosti), djelotvornosti (efektivnosti), usklađenosti (koherentnosti), učinkovitosti (efikasnosti), dosljednosti (konzistentnosti), komplementarnosti, održivosti, jednakosti i prihvatljivosti (Pravilnik o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja, NN 121/15).

Postupak vrednovanja tijekom provedbe uključivao je sljedeće korake:

- Ustrojavanje Upravljačke skupine (prethodno započinjanju samog procesa vrednovanja)
- Vrednovanje planskog dokumenta i Akcijskog plana
- Prva prezentacija rezultata i postupka vrednovanja Upravljačkoj skupini
- Zaprimanje komentara članova Upravljačke skupine
- Ažuriranje i dorada postupka vrednovanja i prethodno utvrđenih rezultata
- Vrednovanje priloga 5. – Strateške teme/Mrežni projekti
- Vrednovanje Komunikacijske strategije
- Definiranje preporuka za sljedeće plansko razdoblje
- Izrada nacрта završnog izvještaja o vrednovanju tijekom provedbe
- Druga prezentacija Upravljačkoj skupini
- Zaprimanje komentara članova Upravljačke skupine
- Izrada finalne verzije završnog izvještaja o vrednovanju tijekom provedbe.

Nositelju planskog dokumenta predana su tijekom provođenja postupka vrednovanja tijekom provedbe ukupno dva izvješća o napretku vrednovanja u kojima su opisani koraci i odrađene aktivnosti u dijelu vrednovanja prethodno izvještajnom razdoblju.

Vrednovanje tijekom provedbe vodilo se sljedećim osnovnim evaluacijskim pitanjima:

- Pruža li planski dokument razvojnim akterima (nositeljima provedbe aktivnosti, programa i projekata) sve relevantne informacije koje omogućuju jasno razumijevanje te međusobnu povezanost i intervencijsku logiku razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera?
- Odražava li strateški okvir planskog dokumenta realne i trenutno postojeće razvojne potrebe Urbane aglomeracije Zagreb?
- Omogućuju li aktivnosti, programi i projekti sadržani u Akcijskom planu učinkovitu provedbu planskog dokumenta, odnosno ostvarenje definiranih strateških ciljeva?

- Jesu li pokazatelji učinaka i ishoda definirani na način koji omogućuje kontinuirano i jednostavno praćenje provedbe planskog dokumenta?

Osnovna evaluacijska pitanja razložena su detaljnije u poglavlju „Odgovori na evaluacijska pitanja“ sukladno glavnim područjima analize, odnosno vrednovanja. Određen naglasak stavljen je na definiranje većeg broja konkretnijih pitanja vezanih uz Prilog 5 – Strateške teme/Mrežni projekti. Izrada navedenog priloga nije definirana Smjernicama za izradu strategija razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje (2015), te je ujedno nositelj provedbe planskog dokumenta sukladno mogućnostima koje proizlaze iz Pravilnika o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnoga razvoja (NN 121/15) odlučio u postupku vrednovanja staviti određen naglasak na vrednovanje navedenog priloga. Vrednovanjem Priloga 5 dobivaju se konkretnije informacije vezane uz stanje i realnu korist istog u procesu provedbe SRUAZ, odnosno u procesu ostvarivanja razvoja Urbane aglomeracije Zagreb.

Evaluator je u procesu vrednovanja tijekom provedbe koristio sljedeće izvore podataka za dobivanje odgovora na definirana evaluacijska pitanja:

- Strategija razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine
- Akcijski plan za provedbu Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine
- Komunikacijska strategija za provedbu Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine
- Prilog 5 – Strateške teme / Mrežni projekti
- Izvješće o rezultatima provedbe Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine za 2018. godinu
- Informacije i podaci zaprimljeni od strane jedinica lokalne samouprave
- Informacije i podaci zaprimljeni od strane nositelja planskog dokumenta
- Statistički izvori (Državni zavod za statistiku, Financijska agencija i dr.)

Prilikom procesa prikupljanja potrebnih informacija i podataka otežavajući faktor je brojnost jedinica lokalne samouprave u obuhvatu Urbane aglomeracije Zagreb (njih 30) zbog čega postoje poteškoće u dobivanju pravovremenih informacija i podataka

od svih razvojnih aktera. U suradnji s nositeljem planskog dokumenta zaključeno je kako navedeni izazov postoji i prilikom izvještavanja o godišnjoj provedbi SRUAZ.

5. Opis planskog dokumenta

Strategija razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine

Provedba Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine ostvaruje se sukladno definiranom financijskom okviru kojim se prikazuje struktura planiranih sredstava za provedbu u cjelokupnom razdoblju provedbe. Pritom financijski okvir daje sažeti uvid u financijsku vrijednost i izvore financiranja po ciljevima, prioritetima i mjerama definiranim u strateškom okviru. Prilikom prikupljanja podataka potrebnih za definiranje financijskog okvira sudjelovali su dionici iz jedinica područne i lokalne samouprave u obuhvatu Urbane aglomeracije, regionalni koordinatori i drugi dionici razvoja cijelog područja Urbane aglomeracije Zagreb (javne ustanove i institucije, fakulteti, tvrtke u javnom vlasništvu i sl.).

Institucionalni okvir za izradu, donošenje i provedbu te praćenje provedbe Strategije počiva na načelima partnerstva i suradnje između javnog, privatnog i civilnog sektora. Pritom je nositelj izrade Grad Zagreb kao središte Urbane aglomeracije Zagreb pri čemu je za provedbu aktivnosti zadužen Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada. Partnerski i participativni pristup osiguran je sudjelovanjem u zajedničkim procesima jedinica lokalne samouprave uključenih u obuhvat Urbane aglomeracije, zajedno sa svim ostalim dionicima društveno-gospodarskog razvoja s cjelokupnog područja Urbane aglomeracije koji su uključeni u Radnu skupinu i Partnersko vijeće. Također je utemeljena posebna ustrojstvena jedinica upravnog tijela u Gradu Zagrebu koja osigurava provedbu mehanizma integriranih teritorijalnih ulaganja (ITU mehanizam).

Definiranje dugoročnog cilja koji se nastoji ostvariti provedbom Strategije temeljilo se na međusobnom povezivanju vizija pojedinih jedinica u obuhvatu Urbane aglomeracije Zagreb te na rezultatima provedenih SWOT analiza.

Razvojni prioriteti i mjere potom su definirani na temelju tri cilja:

- Unaprijediti kvalitetu življenja, javnu i društvenu infrastrukturu i ljudske potencijale
- Razvijati konkurentno i održivo gospodarstvo
- Unaprijediti upravljanje okolišem, prirodom i prostorom.

Popis definiranih prioriteta i mjera prema navedenim ciljevima prikazan je u nastavku:

Cilj 1. Unaprijediti kvalitetu življenja, javnu i društvenu infrastrukturu i ljudske potencijale	1.1. Razvoj društva znanja – obrazovanje, cjeloživotno učenje i unaprjeđivanje zapošljivosti	1.1.1. Unaprjeđenje infrastrukture i sustava predškolskog i osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja
		1.1.2. Unaprjeđenje infrastrukture i sustava srednjoškolskog, visokoškolskog i cjeloživotnog obrazovanja
		1.1.3. Unaprjeđenje zapošljivosti mladih, mladih NEET-ova i ostalih iz NEET skupine
	1.2. Unaprjeđenje javne i društvene infrastrukture i usluga	1.2.1. Unaprjeđenje infrastrukture i usluga u kulturi
		1.2.2. Unaprjeđenje sportsko-rekreacijske infrastrukture i usluga
		1.2.3. Unaprjeđenje uvjeta za pružanje visokokvalitetnih zdravstvenih usluga
	1.3. Unaprjeđenje standarda stanovanja	1.3.1. Poticanje i realizacija različitih modela stanovanja
	1.4. Jačanje socijalne uključenosti i unaprjeđenje kvalitete življenja	1.4.1. Unaprjeđivanje uvjeta za pružanje socijalnih usluga i pristupa visokokvalitetnim socijalnim uslugama
		1.4.2. Poboljšanje integracije na tržište rada i socijalne integracije ranjivih skupina i borba protiv diskriminacije
		1.4.3. Povećanje sigurnosti
Cilj 2. Razvijati konkurentno i održivo gospodarstvo	2.1. Konkurentno poduzetništvo	2.1.1. Razvoj napredne poduzetničke infrastrukture i usluga
		2.1.2. Razvoj povoljnijeg okruženja za investiranje
		2.1.3. Promicanje socijalnog poduzetništva
	2.2. Znanstveno-tehnološki razvoj i inovacije	2.2.1. Jačanje suradnje znanstvenoistraživačkog i poslovnog sektora
		2.2.2. Stvaranje povoljnog okruženja za razvoj industrije visokih tehnologija
		2.2.3. Poticanje razvoja kulturnih i kreativnih industrija
	2.3. Razvoj turizma i kulture	2.3.1. Restrukturiranje i repozicioniranje turizma te razvoj turističke infrastrukture
		2.3.2. Razvoj, promocija i umrežavanje novih turističkih proizvoda i programa
		2.3.3. Integrirani razvoj turizma i revitalizacija kulturne baštine
	2.4. Održivo korištenje prirodnih resursa	2.4.1. Razvoj poljoprivredno-prehrambene proizvodnje i plasmana proizvoda
		2.4.2. Učinkovitije gospodarenje šumama u cilju očuvanja šumskog ekosustava
		2.4.3. Održivo korištenje vode i tla
Cilj 3. Unaprijediti		3.1.1. Unaprjeđenje kakvoće i podizanje svijesti o očuvanju okoliša i prirode

upravljanje okolišem, prirodom i prostorom	3.1. Zaštita i unaprjeđivanje kvalitete okoliša i prirode	3.1.2. Očuvanje i upravljanje zaštićenim i drugim posebno vrijednim dijelovima prirode, biološkom, geo i krajobraznom raznolikošću
		3.1.3. Zaštita, uređenje i korištenje rijeke Save i pritoka te njihovih zaobalja
		3.1.4. Unaprjeđivanje sustava cjelovitog gospodarenja otpadom
		3.1.5. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i ekološki prihvatljivih goriva, te povećanje energetske učinkovitosti
		3.1.6. Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama i prirodnim rizicima
	3.2. Unaprjeđivanje sustava primarne infrastrukture	3.2.1. Izgradnja, rekonstrukcija i unapređenje komunalne opremljenosti – vodoopskrba, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda
		3.2.2. Izgradnja i unapređenje komunalne opremljenosti – opskrba plinom
		3.2.3. Izgradnja i unapređenje komunalne opremljenosti – javni sustav grijanja
		3.2.4. Izgradnja i unapređenje komunalne opremljenosti – opskrba električnom energijom
		3.2.5. Izgradnja i unapređenje komunalne opremljenosti – ostala komunalna infrastruktura
		3.2.6. Optimizacija, unapređenje i dostupnost elektroničke komunikacijske infrastrukture
	3.3. Razvoj prometne infrastrukture i sustava održive mobilnosti	3.3.1. Unaprjeđenje zračnog prometa
		3.3.2. Modernizacija željezničkog prometa
		3.3.3. Integracija i poboljšanje ulične i cestovne mreže
		3.3.4. Unaprjeđenje javnog putničkog prometa
		3.3.5. Unaprjeđenje biciklističkog i pješačkog prometa
		3.3.6. Integracija i unaprjeđenje prometnog sustava i sigurnosti (uključujući sustav za nadzor i upravljanje prometom - ITS)
	3.4. Održivi prostorni razvoj	3.4.1. Cjelovito planiranje prostora
		3.4.2. Unaprjeđenje naseljenih dijelova
		3.4.3. Obnova brownfield lokacija
		3.4.4. Razvoj i promocija identitetskih potencijala

Planski dokument oblikovan je i izrađen na temelju Smjernica za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje (Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU, 2015). Izrada dokumenta temeljila se na

prikupljenim podacima iz različitih izvora i prethodno izrađenim studijama. U svrhu poboljšanja postupka izrade Strategije i lakšeg praćenja provedbe iste, izvršena je revizija indikativnih aktivnosti te pokazatelja ciljeva i mjera te je proveden postupak strateške procjene utjecaja na okoliš. U posljednjoj je fazi izrade Strategije s ciljem aktualizacije dokumenta izvršeno ažuriranje podataka.

Proces izrade Strategije obuhvaćao je nekoliko faza u kojima su se izrađivali pojedini dijelovi planskog dokumenta. Rezultati provedbe pojedinih faza su logički strukturirane tematske cjeline koje su temelj izrade i definiranja razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera. Navedene tematske cjeline su sljedeće:

1. Teritorijalna pokrivenost
2. Analiza stanja – sažetak
3. Prepoznavanje razvojnih potreba i potencijala
4. Strateški okvir
5. Provedba
6. Partnersko vijeće
7. Horizontalna načela
8. Izvješće o provedenom postupku prethodnog vrednovanja – sažetak
9. Izvješće o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš – sažetak.

Nakon uvoda te poglavlja koje se odnosi na teritorijalnu pokrivenost, odnosno teritorijalni obuhvat i teritorijalni kontekst, slijedi analiza stanja koja je obuhvatila sljedeće segmente – društvo, gospodarstvo, urbano okruženje i okvir upravljanja razvojem. U trećem dijelu Strategije s obzirom na opširnost analize stanja za svako definirano područje opisano u prethodnom poglavlju izrađena je pojedinačna SWOT analiza (društvo, gospodarstvo i urbano okruženje).

U Strategiji razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine identificirano je ukupno devet strateških projekata koji su od iznimnog značaja za razvoj cjelokupne Urbane aglomeracije:

1. Integrirani prometni sustav za Grad Zagreb, Zagrebačku i Krapinsko-zagorsku županiju

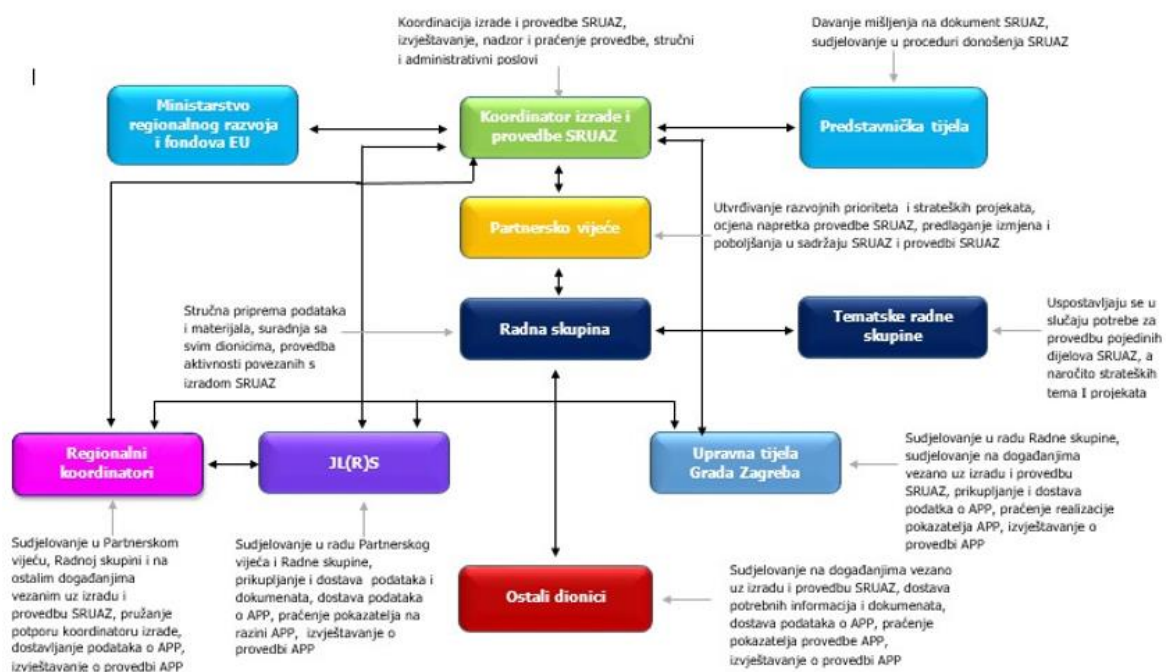
2. Program Sava
3. Tračnička veza Grad Zagreb – Međunarodna Zračna luka Zagreb - Velika Gorica
4. Greenway – državna biciklistička ruta br.2
5. Regionalni centar kompetencija za turizam i ugostiteljstvo
6. Obrtničko poduzetnički strukovni centar - OPSC (u Zagrebu)
7. Sveučilišni kampus Borongaj (u Zagrebu)
8. NEWLIGHT
9. Žičara Sljeme

Uz strateške projekte, kao dodana vrijednost proizašla iz participativnog i partnerskog procesa planiranja, definirane su Strateške teme, odnosno Mrežni projekti. Strateške teme obilježavaju područja od interesa za pretežiti dio stanovništva i prostora Urbane aglomeracije Zagreb, pri čemu su definirane sljedeće:

1. Prometna infrastruktura i usluge
2. Povećanje učinkovitosti javnog putničkog prijevoza
3. Obnova i izgradnja mostova
4. Biciklistička i pješačka infrastruktura
5. Sustav vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda
6. Zaštita vodotoka, obrana od poplava
7. Gospodarenje otpadom
8. Sustav poduzetničke potporne infrastrukture
9. Razvoj visokih učilišta
10. Plasman lokalno proizvedenih poljoprivrednih proizvoda, kratki lanci opskrbe
11. Kulturna baština i turizam, selektivni oblici turizma
12. Revitalizacija brownfield lokacija
13. Zelena infrastruktura i prirodna baština
14. Uređenje javnih prostora i objekata
15. Urbana obnova i energetska učinkovitost
16. Unaprjeđenje mogućnosti zapošljavanja mladih i uključivanje mladih u održivi razvoj UAZ

17. Razvoj zdravstvene infrastrukture i usluga
18. Unaprjeđenje socijalnih usluga i smanjenje isključenosti marginaliziranih skupina
19. Uspostava mreže širokopojasnog interneta
20. Urbana sigurnost
21. Usklađivanje/ umrežavanje/ sinergija regionalnog i prostornog razvoja.

Nakon poglavlja u kojem je definiran strateški okvir slijedi poglavlje u kojem je opisana provedba Strategije. U navedenom poglavlju opisan je financijski okvir za provedbu Strategije te institucionalni okvir. Šesto poglavlje daje pregled odabira i djelovanja Partnerskog vijeća, dok u poglavlju Horizontalna načela slijedi detaljni prikaz i preporuka primjene pojedinačnih horizontalnih načela. Posljednja dva poglavlja sadrže sažetke Izvješća o provedenom postupku prethodnog vrednovanja i Izvješće o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš. Strategija sadrži i detaljan prikaz svih aktera uključenih u proces izrade i provedbe planskog dokumenta, njihove zadaće, kao i međusobne odnose.

Izvor: Strategija razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine

Također, sastavni dio Strategije su prilozi koji sadrže detaljnije informacije o provedenim fazama:

- PRILOG 1 – Odluka o osnivanju partnerskog vijeća, imenovanja članova te izvještaji o provedenom konzultacijskom postupku
- PRILOG 2 – Cjelovita analiza stanja
- PRILOG 3 – Izvještaj o provedenom postupku prethodnog vrednovanja
- PRILOG 4 – Izvješće o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš
- PRILOG 5 – Strateške teme/Mrežni projekti.

S obzirom da je cijeli planski dokument izrađen na temelju intervencijske logike, ističe se nekoliko načela na kojima se temeljila sama izrada. Prvo je načelo nediskriminacije koje podrazumijeva izbjegavanje svakog oblika socijalne isključenosti i nejednakog postupanja, a regulirano je zakonom. Načelo nediskriminacije je horizontalno načelo prožeto u svim ciljevima, prioritetima i mjerama, a osobito se ističe kroz pojedine mjere koje izravno promiču ravnopravnost i jednake mogućnosti. Zatim slijedi načelo održivog razvoja koje podrazumijeva zaštitu okoliša, učinkovitu uporabu resursa, ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama, bioraznolikost te geo- i krajobraznu raznolikost kao i otpornost na krizne situacije i sprječavanje rizika. Jedno od načela koje se također promiče i postiže definiranjem konkretnih mjera na razini intervencijske logike Strategije je integracija horizontalnih načela te njihova implementacija u sustav praćenja provedbe Strategije. Pri tome se podrazumijeva horizontalna integracija koja povezuje teme te vertikalna integracija koja povezuje sve razine dokumenta – od izrade do provedbe kao i sve uključene dionike i nositelje pojedinih dijelova provedbe planskog dokumenta.

Provedbeni okvir Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine obuhvaća financijski okvir za provedbu strategije, institucionalni okvir te opise identificiranih strateških projekata. Ukupni proračun, odnosno indikativna

procjena financijskog okvira za cjelokupno razdoblje provedbe strateškog dokumenta iznosi 29.224.096.000,00 HRK.

Akcijski plan za provedbu Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine

Akcijski plan je dodatak Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine koji predstavlja provedbeni dokument koji služi za operacionalizaciju i provedbu planskog dokumenta, a omogućuje cjeloviti pregled, strukturu te razradu svih aktivnosti, programa i projekata potrebnih za provedbu planskog dokumenta u određenom (trogodišnjem) razdoblju. S obzirom na karakter, Akcijski plan predstavlja podlogu za sustavnu kontrolu i nadzor provedbe čime postaje alat za razvojno upravljanje.

Akcijski plan povezuje strateški okvir s troškovima i izvorima financiranja te se u skladu sa Smjernicama za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje (2015) revidira na godišnjoj razini. Akcijski plan Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine temelji se na strateškom okviru definiranom u samom planskom dokumentu, koji se sastoji od tri strateška cilja koja su podijeljena na 12 razvojnih prioriteta, odnosno 44 razvojne mjere, te aktivnosti, programe i projekte (APP) kojih je u Akcijskom planu ukupno 1.135.

Smjernice za izradu strategije razvoja urbanih područja (2015) navode sljedeće definicije aktivnosti, projekata i programa:

- Aktivnost je dio SRUP a za koji nije unaprijed utvrđeno vrijeme trajanja;
- Projekt je dio SRUP a za koji je unaprijed utvrđeno vrijeme trajanja. Projekt se planira jednokratno, a može biti tekući ili kapitalni;
- Program je skup neovisnih, usko povezanih aktivnosti i projekata usmjerenih ispunjenju zajedničkog cilja. Program se sastoji od jedne ili više aktivnosti i/ili projekata, a aktivnost i projekt pripadaju samo jednom programu.

Zbog široko i neprecizno određene definicije razvojnog programa, projekta i aktivnosti tijekom izrade planskog dokumenta, odnosno Akcijskog plana, nisu

postojali čvrsti i jednoznačni kriteriji za konkretnije filtriranje onoga što je razvojno i onoga što nije. Navedeno je doprinijelo iznimno velikom broju APP-a u Akcijskom planu SRUAZ.

Sukladno Smjernicama za izradu strategije razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje (2015) Akcijski plan sastoji se od četiri dijela:

- T-1: Akcijski plan
- T-2: Izvori sredstava
- T-3: Područja razvoja
- T-4: Strateški projekti

U tablici *T-1: Akcijski plan*, za svaki od 1.135 APP-a unutar Akcijskog nalaze se podaci o prijavitelju (nositelju APP-a) te iznos sredstava u godini n-1 (2017), iznos sredstava u godini n (2018.), iznos sredstava u godini n+1 (2019.), te iznos sredstava u godini n+2 (2020.). Također su na razini strateških ciljeva i razvojnih mjera definirani pokazatelji provedbe.

Tablica *T-2: Izvori sredstava* sadrži detaljan prikaz izvora sredstava za svaki od APP-a prema izvorima financiranja (državni proračun, županijski proračun, proračun JLS, pomoći Europske unije, javna poduzeća, ostali izvori, sveukupno) za trogodišnje razdoblje provedbe te pojedinačno po svakoj godini provedbe.

Tablica *T-3: Područja razvoja* prikazuje razvojne mjere prema područjima razvoja, njih ukupno sedam: gospodarstvo, komunalna infrastruktura, društvene djelatnosti, zaštita okoliša, prostora i prirode, ljudski potencijali, institucije i ostalo.

Tablica *T4: Strateški projekti* sadrži prikaz devet strateških projekata identificiranih u planskom dokumentu, pri čemu se za svaki od njih navodi povezanost s mjerama u Strategiji, status projekta, nositelj provedbe, ukupna vrijednost projekta, lokacija provedbe te izvori financiranja projekta.

Prilog 5. Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine – Strateške teme/Mrežni projekti

Smjernice za izradu Strategije razvoja urbanih područja, praćenje njezine provedbe i vrednovanje (2015) bile su temelj za izradu Priloga 5. u kojem je sadržan određen broj pojedinačnih projekata koji služe kao svojevrsna dopuna Strategiji te definiraju strateške teme odnosno razvojna područja i njima pripadajuće mrežne projekte. Istaknute strateške teme, njih 21, obilježavaju kompleksna razvojna područja od interesa za pretežiti dio stanovništva Urbane aglomeracije Zagreb. Strateške teme su pritom identificirane kroz analizu razvojnih dokumenata te kroz participativni pristup koji je proveden tijekom procesa izrade dokumenta. Kroz prilog 5. istražena su i utvrđena prioritetna razvojna područja od dugoročnog strateškog interesa za prostor i stanovnike te čija realizacija značajno doprinosi ujednačavanju razvijenosti. Kroz razvoj identificiranih prioritetnih područja podiže se atraktivnost i konkurentnost prostora te se ujednačava razvoj svih područja u obuhvatu Urbane aglomeracije s ciljem smanjenja razvojnih nejednakosti. Na taj način strateške teme postaju alat u realizaciji vizije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb kao skladno razvijenog metropolitanskog prostora zajedničkih inovativnih koncepata. Također, strateške teme predstavljaju razvojni okvir za izradu planova razvojnih programa jedinica lokalne samouprave u obuhvatu UAZ koje nemaju svoje razvojne strategije. Na taj način, te su teme uporište za prijavu projekata na financiranje iz EU i drugih izvora financiranja.

Osnovni dio Priloga 5. je Tablica 1 koja sadrži popis svih strateških tema zajedno s pripadajućim aktivnostima, programima i projektima (mrežnim projektima). Pritom je evidentirano ukupno 496 mrežnih projekata od čega je najveći broj lokalne razine. Razvrstavanje aktivnosti, programa i projekata u pojedine strateške teme pritom je iskazano temeljnim ciljem i pretežitim utjecajem na realizaciju razvojnog područja.

Komunikacijska strategija Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine

Komunikacijska strategija SRUAZ je alat koji pomnim i sustavnim planiranjem provedbe kompleksnih aktivnosti u funkciji upravljanja procesima komuniciranja s brojnim dionicima čini proces izrade, donošenja i provedbe SRUAZ transparentnim i učinkovitim. Komunikacijska strategija definira ciljeve i ciljne skupine, komunikacijske mjere, aktivnosti i alate komunikacije, kako interne tako i prema svim vanjskim zainteresiranim stranama, te postupke praćenja i vrednovanja učinaka komuniciranja, izvore financiranja (proračun) i kontaktne točke informiranja i komuniciranja. Komunikacijska strategija SRUAZ izrađena je u skladu s Komunikacijskom strategijom za provedbu Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine te Komunikacijskom strategijom za korištenje Europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje 2014.-2020. godine.

Opći cilj komunikacijske strategije je podizanje svijesti o regionalnom planiranju te o važnosti, svrhi i doprinosu SRUAZ održivom razvoju Urbane aglomeracije zagreb, ali i Kontinentalne Hrvatske i Republike Hrvatske, kao i daljnjoj afirmaciji UAZ u mreži europskih gradova i ostvarivanju ciljeva Strategije Europa 2020 i ostalih strateških dokumenata. Kao ciljne skupine komunikacijskih aktivnosti utvrđene su: šira javnost, mediji, dionici razvoja, donositelji odluka, udruga gradova u RH, udruga općina u RH, Hrvatska zajednica županija, partnerska vijeća Grada Zagreba, Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije, Partnersko vijeće Kontinentalne Hrvatske.

Komunikacijske mjere provode u fazi pripreme i izrade SRUAZ te u fazi provedbe i izvještavanja o provedbi SRUAZ, pri čemu se pojedine aktivnosti pojavljuju u obje faze.

Opća informiranost i učinkovita komunikacija dionika postiže se implementacijom sljedećih aktivnosti:

- otvaranje službene adrese elektroničke pošte Urbane aglomeracije Zagreb,
- organiziranje radionica/info-dana o važnosti, svrsi i doprinosu SRUAZ održivom razvoju Urbane aglomeracije Zagreb,

- izrada i distribucija informativno-edukativnih materijala,
- osiguravanje potpore i uključenosti šire javnosti putem javnih savjetovanja i drugih aktivnosti,
- pravodobno, ažurirano i strukturirano objavljivanje korisnih informacija na službenoj internetskoj stranici/stranicama,
- organiziranje informativnih događanja usmjerenih međusobnom upoznavanju i koordinaciji radi stvaranja mreže potencijalnih partnerstava na razvojnim aktivnostima, programima i projektima,
- organiziranje edukacija s ciljem jačanja komunikacijskih i provedbenih kapaciteta dionika,
- priprema uputa/preporuka za učinkovitu komunikaciju i vidljivost te izvještavanje,
- sustavno informiranje putem službenih internetskih stranica Grada Zagreba i drugih dionika o relevantnim novostima u okviru pripreme, izrade i provedbe Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb, mogućnostima financiranja razvojnih aktivnosti, programa i projekata i postignućima dionika.

Korištenje navedenih komunikacijskih alata planira se za cijelo programsko razdoblje:

- vizualni identitet UAZ,
- specijalizirana adresa elektroničke pošte,
- medijske kampanje, oglašavanje i sudjelovanje u medijima i sl.,
- informativno-edukativni materijali,
- radionice, radni sastanci, savjetovanja, konferencije, terenski obilasci, seminari i info-dani,
- istraživanja, analize i vrednovanja aktivnosti, programa i projekata,
- informacije na službenim internetskim stranicama Grada Zagreba te ostalih jedinica regionalne i lokalne samouprave i regionalnih koordinatora, kao i drugih dionika,
- savjetovanja sa zainteresiranom javnošću i individualna savjetovanja s dionicima.

Sredstva za provedbu komunikacijskih aktivnosti osiguravaju se u proračunu Grada Zagreba, nositelja izrade SRUAZ, pri čemu uz Grad Zagreb po potrebi i ostali dionici osiguravaju sredstva u svojim proračunima za provođenje komunikacijskih aktivnosti.

Za potrebe praćenja i vrednovanja provedbe Komunikacijske strategije u samoj strategiji su definirani indikativni pokazatelji uspješnosti, dok su konkretni koraci u provedbi Komunikacijske strategije definirani Akcijskim planom do 2020. Sama Komunikacijska strategija također navodi kontakt točke za informiranje i komunikaciju.

6. Odgovori na evaluacijska pitanja

Odgovori na evaluacijska pitanja prikazuju rezultate postupka vrednovanja tijekom provedbe kojima se odgovara na prethodno definirana pitanja u svrhu evaluacije planskog dokumenta i njegove provedbe te utvrđivanja potencijalno potrebnih korekcija istog.

1.

Pruža li planski dokument razvojnim akterima (nositeljima provedbe aktivnosti, programa i projekata) sve relevantne informacije koje omogućuju jasno razumijevanje te međusobnu povezanost i intervencijsku logiku razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera?

Planski dokument izrađen je sukladno Smjernicama za izradu strategija razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanja (2015), što ukazuje na sadržanost svih relevantnih informacija nužnih za razumijevanje načina i konteksta u okviru kojeg su definirani strateški ciljevi, njihove svrhe i načina ostvarenja kroz logično definirane i strukturirane razvojne prioritete i razvojne mjere.

1.1.

Temelji li se struktura planskog dokumenta na logičnom slijedu i pruža li sve potrebne informacije potrebne za provedbu planskog dokumenta?

Strategija razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine izrađena je sukladno Smjernicama za izradu strategija razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanja (2015) izrađenima od strane nadležnog Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Sukladno navedenom, sadržaj strategije odražava karakter dokumenta kao temeljnog strateškog dokumenta za razvoj Urbane aglomeracije Zagreb, pri čemu se temelji na uvjerljivom logičkom slijedu te međusobno dosljednim i logički povezanim dijelovima. U sadržajnom smislu planski dokument sadrži sve relevantne informacije koje tijekom provedbe dokumenta omogućavaju jednostavan uvid svim akterima razvoja u svrhu

samog planskog dokumenta, odnosno ciljano stanje koje se provedbom istog želi postići, kao i u cjelokupan institucionalni, odnosno provedbeni mehanizam kroz koji se navedeni ciljevi žele ostvariti, uključujući i prikaz međusobnog odnosa različitih razvojnih aktera i ulogu svakoga od njih u provedbi planskog dokumenta.

Evaluator je procijenio kako s obzirom na navedeno nije potrebno ulaziti u izmjene sadržaja i strukture Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine, s obzirom kako su u dokumentu navedeni podaci i informacije relevantni, pouzdani i jasni te pružaju kvalitetnu podlogu i smjernice u procesu provedbe planskog dokumenta.

1.2.

Ostvaruje li Prilog 5 – Strateške teme/Mrežni projekti aktivan doprinos razvoju Urbane aglomeracije Zagreb?

U Prilogu 5. Strateške teme/Mrežni projekti identificiran je manji broj strateških tema odnosno kompleksnih razvojnih područja te veći broj njima pripadajućih mrežnih projekata koji su od interesa za stanovništvo Urbane aglomeracije Zagreb. Navedeni dokument je opsežan i kompleksan te obrađuje sve aspekte razvoja određenog područja, pritom ističući razvojne potencijale konkretnih prostornih jedinica. Upravo stoga predstavlja dobru bazu za konkretiziranje budućeg razvoja Urbane aglomeracije Zagreb i razvoj „specijaliziranih strategija“ u budućim razdobljima. Važno je naglasiti kako se ovim dokumentom potiče razvoj svih dijelova prostora u obuhvatu Urbane aglomeracije, s obzirom da su strateške teme definirane sukladno prepoznatim razvojnim izazovima u svim dijelovima UAZ. Pritom istaknuti mrežni projekti predstavljaju potencijal za daljnji razvoj područja, iako u ovom dokumentu aktivnosti, programi i projekti nemaju financijsko uporište te nisu svi uvršteni u akcijski plan provedbe Strategije. Međutim, svi su mrežni projekti definirani na temelju prepoznatih izazova, potreba i potencijala određenog područja te stoga njihova provedba pruža mogućnost daljnjeg razvoja konkretnih prostornih jedinica, ali i čitavog područja Urbane aglomeracije Zagreb.

Analizom Priloga 5. utvrđeno je kako su strateške teme i mrežni projekti definirani na temelju sveobuhvatnog procesa uključivanja različitih dionika javnog, privatnog i civilnog sektora koji djeluju na području UAZ. Osim toga, mrežni projekti su u većem dijelu integriranog karaktera te zahvaljujući tome pridonose ostvarenju više ciljeva definiranih Strategijom, a time i razvoju određenog područja kroz više strateških tema.

Istaknuti projekti su uglavnom lokalnog karaktera te su usmjereni na razvoj pojedinih područja, osobito slabije razvijenih dijelova UAZ. Uz to je velik broj projekata koji su definirani konkretno te podrazumijeva provedbu na manjem području unutar jedinice lokalne samouprave koje se nastoji unaprijediti i revitalizirati. Na taj način su uključena slabije razvijena područja koja su uglavnom marginalizirana prilikom provedbe velikih infrastrukturnih projekata. Svim se identificiranim projektima nastoji smanjiti socijalna isključenost te se potiče borba protiv diskriminacije i stavlja naglasak na uključivanje ranjivih skupina stanovništva u sve aspekte društvenog razvoja.

Osim navedenih pozitivnih zaključaka proizašlih iz evaluacije Priloga 5., identificirano je i nekoliko značajki koje djeluju negativno na razvoj Urbane aglomeracije Zagreb. Jedan od značajnijih nedostataka evaluiranog dokumenta je nepostojanje postupka praćenja provedbe istaknutih projekata kao i nepostojanje definiranih mehanizama kojima bi se pratila njihova provedba. S obzirom na to nije moguće pratiti i evaluirati rezultate provedenih projekata kako bi se utvrdila njihova uspješnost kao i učinkovitost u poticanju razvoja područja. Uočeno je da su kroz mrežne projekte zastupljeni u najvećoj mjeri gradovi i veće općine u obuhvatu UAZ dok su za manje općine mrežni projekti zastupljeni u znatno manjoj mjeri. Najveći nedostatak u provedbi identificiranih mrežnih projekata predstavlja nepostojanje definiranog i prepoznatog izvora financiranja zbog čega je njihova realizacija znatno otežana.

1.2.1.

Sadrži li Prilog 5. kao sastavni dio Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine sve relevantne informacije nužne za razumijevanje načina i konteksta definiranja i provedbe aktivnosti, programa i projekta te njihove povezanosti s akcijskim planom?

Prilog 5. Strategije izrađen je sukladno Smjernicama za izradu Strategije razvoja urbanih područja, praćenje njezine provedbe i vrednovanje (2015) te stoga pruža relevantne informacije potrebne za razumijevanje svih definiranih mrežnih projekata odnosno aktivnosti, programa i projekata te konteksta njihove provedbe. Dokumentom je također jasno prikazana povezanost s akcijskim planom i strateškim okvirom Strategije odnosno povezanost s definiranim ciljevima, prioritetima i mjerama.

1.2.2.

Jesu li u Prilogu 5. definirani akteri (dionici) koji su zaduženi za provedbu pojedinih aktivnosti, programa i projekata?

U Prilogu 5. iznesen je prijedlog mrežnih projekata koji su povezani s pripadajućim strateškim temama te ciljevima iz strateškog okvira Strategije te za koje je definiran predlagatelj i provoditelj pojedine aktivnosti. U ovom slučaju to su jedinice lokalne i područne samouprave, a glavni dionici uključeni u proces provedbe su čelnici navedenih jedinica.

1.2.3.

Je li plan aktivnosti, projekata i programa definiranih u Prilogu 5. prilagođen postojećim razvojnim potrebama te definiran na temelju razvojnih mogućnosti i potencijala?

Plan mrežnih projekata koji je predstavljen u Prilogu 5. izrađen je na temelju analize stanja i drugih provedenih analiza u pojedinim jedinicama lokalne i područne samouprave, te na temelju pripadajućih razvojnih strategija i njihovih strateških okvira. Mrežni projekti su stoga prilagođeni razvojnim potrebama u pojedinim

područjima te se temelje na identificiranim mogućnostima i potencijalima za budući razvoj.

1.2.4.

Je li za mrežne projekte identificirane u Prilogu 5. definirano razdoblje provedbe?

Mrežni projekti u Prilogu 5. nemaju definirano razdoblje provedbe. Također nije definirano planiraju li se mrežni projekti provesti u trenutnom programskom razdoblju ili je njihova provedba planirana za sljedeće razdoblje.

1.2.5.

Je li za istaknute aktivnosti, programe i projekte u Prilogu 5. definiran proces (mehanizam) provedbe?

Istaknuti mrežni projekti u Prilogu 5. nemaju definiran mehanizam provedbe već je definiran samo predlagatelj provedbe odnosno jedinice lokalne i područne samouprave na čijem se teritoriju planira provedba pojedine aktivnosti i projekta. Također je definirano obuhvaća li provedba projekta samo jednu jedinicu lokalne i područne samouprave ili će se projekt provoditi na teritoriju više njih.

1.2.6.

Jesu li definirani izvori financiranja te načini na koje će se provoditi financiranje pojedinih projekata (fondovi EU ili drugi izvori financiranja)?

Prilogom 5. i predloženim mrežnim projektima nisu definirani načini financiranja navedenih projekata niti mehanizmi kojima se planira provesti financiranje predloženih aktivnosti, programa i projekata.

1.2.7.

Postoji li u okviru Priloga 5. definirani operativni mehanizam za praćenje provedbe aktivnosti, programa i projekata?

U okviru Priloga 5. Strategije nema definiranog mehanizma za praćenje provedbe predviđenih aktivnosti, programa i projekata. Iz tog razloga ovaj dokument predstavlja samo analitičku podlogu i bazu za konkretiziranje budućeg razvoja Urbane aglomeracije Zagreb, međutim ne predstavlja konkretni strateški okvir za postizanje razvoja UAZ. U tom smislu ni praćenje provedbe projekata nije definirano pa se dobiveni rezultati ne mogu vrednovati te koristiti za definiranje strateškog okvira strategije za sljedeće razdoblje.

1.2.8.

Jesu li u okviru Priloga 5. definirani akteri zaduženi za praćenje provedbe mrežnih projekata?

Kako Prilogom 5. nije definiran mehanizam praćenja provedbe, tako nisu definirani ni dionici odnosno akteri koji su zaduženi za praćenje provedbe. Međutim, definirani su predviđeni predlagatelji za svaki mrežni projekt koji ujedno mogu poticati praćenje provedbe projekata.

1.3.

Jesu li osigurani i koriste li se svi potrebni komunikacijski alati za jačanje vidljivosti SRUAZ?

Komunikacijske i informativne aktivnosti usmjerene na jačanje vidljivosti SRUAZ, njene provedbe, sadržaja te potencijalnih izvora financiranja provedbe projekata definirane su Komunikacijskom strategijom izrađenom koncem 2017. godine. Komunikacijska strategija definirala je ciljne skupine, mjere i komunikacijske alate, kao i Akcijski plan za provedbu Komunikacijske strategije.

Komunikacijska strategija navodi sljedeće komunikacijske alate koje je potrebno koristiti u svrhu jačanja vidljivosti SRUAZ:

- Logotip i, prema potrebi, drugi elementi za oblikovanje vizualnog identiteta
- Specijalizirana adresa elektroničke pošte (urbana.aglomeracija@zagreb.hr), provođenje savjetovanja sa zainteresiranom javnošću te individualnih savjetovanja s dionicima
- Službena internetska stranica Grada Zagreba, stranice JLS, županija, regionalnih koordinatora i drugih dionika po potrebi
- Organiziranje internih sastanaka, radionica, konferencija, seminara, provođenje istraživanja, analiza i vrednovanja aktivnosti, programa i projekata u sklopu izvještavanja o rezultatima provedbe
- Organiziranje javnih radionica, konferencija, seminara, i sl.
- Izrada i distribucija publikacija, letaka, plakata i ostalog informativno-edukativnog materijala
- Provođenje medijskih kampanja, oglašavanje i sudjelovanje u medijima.

Analiza pokazuje kako se gotovo svi navedeni komunikacijski alati koriste u komunikaciji i informiranju javnosti, odnosno definiranih ciljnih skupina. Posebice se pritom ističu digitalni kanali, odnosno informativne objave o događanjima i medijske objave na internetu, čime se osigurava dostupnost informacija širokoj javnosti. Posebice se to odnosi na web stranice dionika provedbe SRUAZ koji često objavljuju informacije vezane uz samu aglomeraciju, odnosno strategiju, ali i medijske kuće koje prenose vijesti o događanjima, projektima i ostalim novostima. Za potrebe komunikacije s javnošću izrađena je posebna adresa elektroničke pošte (Urbana.aglomeracija@zagreb.hr), dok je u samom procesu izrade SRUAZ izrađen i logotip koji se nalazi na samom dokumentu. Ističe se kako je potrebno u budućem razdoblju intenzivirati aktivnosti usmjerene na vidljivost SRUAZ, posebice one koje se odnose na izradu i distribuciju promotivnih materijala te razna događanja (konferencije, radionice i sl.) kako bi se širi krug stanovnika, te posebice određene ciljne skupine, informirali o trenutnom stanju i budućim planovima za provedbu planskog dokumenta, ali i kako bi im se olakšao dolazak do informacija vezanih uz mogućnosti financiranja provedbe projekata.

2.

Odražava li strateški okvir planskog dokumenta realne i trenutno postojeće razvojne potrebe Urbane aglomeracije Zagreb?

Okvirna analiza trenutnog razvojnog konteksta u okviru se provodi planski dokument pokazuje kako područje Urbane aglomeracije Zagreb i dalje karakteriziraju isti razvojni izazovi, slijedom čega se utvrđuje kako strateški okvir, odnosno definirani ciljevi, prioriteti i mjere odražavaju realne i trenutno postojeće razvojne potrebe Urbane aglomeracije Zagreb.

2.1.

Jesu li struktura i hijerarhija elemenata strateškog okvira logični i usmjereni na konkretna područja razvoja?

Strategija razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine definirala je ukupno tri strateška cilja, 12 razvojnih prioriteta te 44 razvojne mjere. Strateški ciljevi pritom tematski obuhvaćaju tri osnovne dimenzije razvoja kroz koje su obuhvaćeni svi aspekti razvoja društva, gospodarstva i okoliša na području Urbane aglomeracije Zagreb. Unutar svakog od strateških ciljeva definirana su po četiri razvojna prioriteta koji tematski konkretiziraju ostvarenje strateških ciljeva putem logičnog razlaganja istih na najvažnije prioritete razvoja koje je potrebno realizirati kako bi se ostvarili pokazatelji vezani uz strateške ciljeve. Sukladno Smjernicama za izradu strategija razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanja (2015) te prema logici planiranih intervencija, ostvarenje razvojnih prioriteta je nadalje konkretizirano kroz definiranje razvojnih mjera koje se fokusiraju na specifične aspekte razvoja.

Evaluator je sukladno hijerarhijskoj logici strateškog okvira te tematskom obuhvatu strateških ciljeva i razvojnih prioriteta, odnosno područjima djelovanja razvojnih mjera, zaključio kako su navedeni relevantni i opravdani i u postojećem kontekstu razvoja Urbane aglomeracije Zagreb, odnosno kako u razdoblju vrednovanja tijekom provedbe:

- a) strateški ciljevi odražavaju još uvijek postojeće i realne potrebe razvoja Urbane aglomeracije Zagreb;
- b) razvojni prioriteti logički razlažu strateške ciljeve na tematske cjeline intervencije kojima će se na najučinkovitiji i najbrži način strateški ciljevi ostvariti;
- c) razvojne mjere su brojnošću i tematskim područjem planiranih intervencija prikladne za ostvarenje razvojnih prioriteta, odnosno posljedično strateških ciljeva.

Sukladno navedenom evaluator zaključuje kako strateški okvir Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine sadrži relevantne, svrsishodne i jasne ciljeve, prioritete i mjere te kako ne postoji potreba za izmjenama istih u procesu provedbe planskog dokumenta.

2.2.

Postoji li nesrazmjer između financijskih sredstava utvrđenih za provedbu strateškog okvira u planskom dokumentu i Akcijskom planu provedbe?

Pregledom financijskog okvira provedbe Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine evaluator je uvidio postojanje određenih razlika u iznosima navedenima u poglavlju „5.1. Financijski okvir za provedbu strategije“ planskog dokumenta, te između ukupno predviđenih financijskih sredstava za provedbu APP-a do kraja 2020. godine navedenih u Akcijskom planu (ažuriranje iz 2018. godine):

Ciljevi i prioriteti		SRUAZ – indikativni financijski okvir – procjena potrebnih sredstava do kraja provedbe strategije	Akcijski plan provedbe SRUAZ (ažuriranje 2018.)	
			2017.-2020.	2018.-2020.
1.	Unaprijediti kvalitetu življenja, javnu i društvenu infrastrukturu i ljudske potencijale	4.986.950.000,00	6.613.320.429,43	5.353.359.912,67
1.1.	Razvoj društva znanja – obrazovanje, cjeloživotno učenje i unaprjeđivanje zapošljivosti	1.913.500.000,00	2.170.123.372,83	1.945.559.191,07
1.2.	Unaprjeđenje javne i društvene infrastrukture i usluga	998.450.000,00	1.278.420.187,60	977.386.882,60
1.3.	Unaprjeđenje standarda stanovanja	1.037.000.000,00	609.302.000,00	384.360.000,00
1.4.	Jačanje socijalne uključenosti i unaprjeđenje kvalitete življenja	1.038.000.000,00	2.555.474.869,00	2.046.053.839,00
2.	Razvijati konkurentno i održivo gospodarstvo	2.440.913.000,00	1.588.741.644,04	1.339.366.596,73
2.1.	Konkurentno poduzetništvo	1.221.645.000,00	521.529.129,25	479.451.219,28
2.2.	Znanstveno-tehnološki razvoj i inovacije	42.780.000,00	30.268.643,40	21.129.762,40
2.3.	Razvoj turizma i kulture	936.095.000,00	818.066.124,19	676.579.767,85
2.4.	Održivo korištenje prirodnih resursa	240.393.000,00	218.877.747,20	162.205.847,20
3.	Unaprijediti upravljanje okolišem, prirodom i prostorom	21.796.233.000,00	11.187.979.980,64	9.523.720.161,31
3.1.	Zaštita i unaprjeđivanje kvalitete okoliša i prirode	2.644.190.000,00	2.087.714.249,89	1.703.180.347,25
3.2.	Unaprjeđivanje sustava primarne infrastrukture	3.369.610.000,00	2.080.784.690,95	1.832.542.127,58
3.3.	Razvoj prometne infrastrukture i sustava održive mobilnosti	8.352.531.000,00	5.571.891.521,32	4.810.642.424,25
3.4.	Održivi prostorni razvoj	7.429.902.000,00	1.447.589.518,48	1.177.355.262,23
Ukupno		29.224.096.000,00	19.390.042.054,11	16.216.446.670,71

Osim procjene potrebnih sredstava do kraja provedbe strategije, planski dokument navodi i indikativan procijenjen iznos od 19.789.663.970,54 HRK za trogodišnje razdoblje provedbe strategije. S obzirom kako je prikaz financijskih sredstava za provedbu strategije u samom planskom dokumentu indikativnog karaktera, odnosno radi se o procjeni potrebnih sredstava, te kako je sam postupak izmjene planskog dokumenta kompleksan, a preostalo vrijeme trajanja provedbe vrlo kratko, evaluator zaključuje kako nema potrebe za izmjenama Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine, no skreće pozornost na značajan nesrazmjer između inicijalne procjene potrebnih sredstava do kraja provedbe strategije i procijenjenih sredstava za provedbu strategije do kraja 2020. godine u Akcijskom planu. Bitno je istaknuti kako je postojeći nesrazmjer između inicijalno predviđenog financijskog okvira za provedbu strategije i Akcijskog plana provedbe SRUAZ djelomično posljedica vremenskih rokova u razdoblju izrade planskog dokumenta.

Pritom je od strane nadležnog tijela na nacionalnoj razini bio utvrđen vremenski rok u kojem je bilo potrebno dostaviti sam planski dokument, uključujući obavezno poglavlje procjene financijskih sredstava za provedbu strategije, prije nego su prikupljeni svi pojedinačni projekti, odnosno prije nego je izrađen detaljan i konkretan Akcijski plan provedbe strategije. Navedena problematika utjecala je i na preostale strategije razvoja urbanih područja, odnosno urbanih aglomeracija u Hrvatskoj.

2.3.

U kolikoj mjeri je do sada realiziran financijski okvir predviđen za provedbu strateškog okvira SRUAZ?

Financijski pokazatelji izvršenja financijskih sredstava planiranih za provedbu mjera, aktivnosti i programa kojima se doprinosi ostvarenju strateških ciljeva pokazuju kako je u 2018. godini izvršenje planiranog proračuna iznosilo 71,34 % od ukupno planiranih sredstava. Najveći udio utrošenih financijskih sredstava odnosi se na sredstva županijskih proračuna, koja čine visokih 61,78 % svih utrošenih sredstava u 2018. godini. Sredstva EU, koja su od velikog značaja s obzirom da njihovim sufinanciranjem projekata i programa lokalni proračun nije toliko opterećen u provedbi projekata, sudjelovala su u 2018. godini u ukupnoj vrijednosti utrošenih sredstava s 9,69 %, što ukazuje na znatan potencijal rasta potrošnje iz ovog izvora. Treba istaknuti kako su tek u drugom dijelu godine objavljeni pozivi za sufinanciranje za ITU područje UAZ, čiji pozitivan utjecaj je nemoguće vidjeti već u 2018. godini, već će se on očitovati u godinama koje slijede.

Izvršenje Akcijskog plana:	HRK	%
Ukupno planirano u 2018.	4.802.003.143,99	100,00
Izvršenje	3.425.754.052,87	71,34
Izvori financiranja:	HRK	%
Županijski proračuni	2.116.562.764,24	61,78
Javna poduzeća	683.153.559,80	19,94
Sredstva EU	332.004.704,43	9,69
Državni proračun	89.882.995,42	2,62
Proračun JLS	132.560.042,09	3,87
Ostali izvori	71.589.986,89	2,09

S aspekta izvršenja planiranog proračuna po strateškim ciljevima i prioritetima SRUAZ, tijekom 2018. godine utrošeno je ukupno 29,79 % svih planiranih sredstava za razdoblje do 2020. godine u okviru strateškog cilja 1, 15,57 % u okviru strateškog cilja 2, te 17,03 % u okviru strateškog cilja 3. Na razini pojedinačnih prioriteta ističe se izvršenjem prioritet 1.3. Unaprjeđenje standarda stanovanja unutar kojeg izvršenje iznosi visokih 85,31 %. I za navedena izvršenja na razini ciljeva i prioriteta može se očekivati kako će značajnije porasti u godinama nakon 2018. s obzirom na sve veću aktivnost i učestalost objave poziva za sufinanciranje u okviru ITU mehanizma.

Oznaka	Naziv	Planirano 2018.-2020.	Utrošeno 2018.	%
SC	1. Unaprijediti kvalitetu življenja, javnu i društvenu infrastrukturu i ljudske potencijale	5.353.359.912,67	1.594.966.975,34	29,79
P	1.1. Razvoj društva znanja- obrazovanje, cjeloživotno učenje i unaprjeđenje zapošljivosti	1.945.559.191,07	391.757.986,36	20,14
P	1.2. Unaprjeđenje javne i društvene infrastrukture i usluga	977.386.882,60	312.699.860,28	31,99
P	1.3. Unaprjeđenje standarda stanovanja	384.360.000,00	327.911.431,96	85,31
P	1.4. Jačanje socijalne uključenosti i unaprjeđenje kvalitete življenja	2.046.053.839,00	562.597.696,74	27,50
SC	2. Razvijati konkurentno i održivo gospodarstvo	1.339.366.596,73	208.580.290,42	15,57

P	2.1. Konkurentno poduzetništvo i obrtništvo	479.451.219,28	33.899.387,47	7,07
P	2.2. Znanstveno-tehnološki razvoj i inovacije	21.129.762,40	798.620,39	3,78
P	2.3. Razvoj turizma i kulture	676.579.767,85	135.274.383,07	19,99
P	2.4. Održivo korištenje prirodnih resursa	162.205.847,20	38.607.899,49	23,80
SC	3. Unaprijediti upravljanje okolišem, prirodom i prostorom	9.524.620.161,31	1.622.206.787,11	17,03
P	3.1. Zaštita i unapređenje kvalitete okoliša i prirode	1.704.080.347,25	371.644.215,38	21,81
P	3.2. Unapređivanje sustava primarne infrastrukture	1.832.542.127,58	287.417.937,21	15,68
P	3.3. Razvoj prometne infrastrukture i sustava održive mobilnosti	4.810.642.424,25	791.613.911,35	16,46
P	3.4. Održivi prostorni razvoj	1.177.355.262,23	171.530.723,17	14,57

Analiza izvršenja proračuna za strateške projekte UAZ pokazuje kako je većina od ukupno devet strateških projekata tek u početnim fazama realizacije, s iznimno niskim udjelom sredstava utrošenih u 2018. u odnosu na planirana sredstva za tu godinu. Iznimka je projekt Obrtničko-poduzetničkog strukovnog centra za koji izvršenje u 2018. godini iznosi iznimno visokih 98,65 %. Ipak, zaključuje se kako postoji potreba za intenziviranjem aktivnosti po pitanju realizacije strateških projekata s obzirom na njihov značaj za cjelokupnu aglomeraciju.

Strateški projekt	Planirano 2018.-2020.	Planirano 2018.	Utrošeno	% (2018.)
Greenway- državna biciklistička ruta br. 2	67.134.000,00	6.977.000,00	374.337,50	5,37
Integrirani prometni sustav za Grad Zagreb, Zagrebačku i Krapinsko-zagorsku županiju ¹	11.147.500,00	5.125.808,75	0,00	0,00
NEWLIGHT	90.500.000,00	-	14.674.395,00	-
Obrtničko-poduzetnički strukovni centar-OPSC	3.435.000,00	1.405.000,00	1.386.000,00	98,65
Program Sava ²	8.000.000,00	1.000.000,00	0,00	0,00
Regionalni centar kompetencija za turizam i ugostiteljstvo	14.523.762,40	7.261.881,20	215.557,89	2,97
Sveučilišni kampus Borongaj u Zagrebu	262.500.000,00	37.500.000,00	243.750,00	0,65
Tračnička veza Grad Zagreb-Međunarodna zračna luka Zagreb ³	150.000.000,00	-	-	-
Žičara Sljeme	230.000.000,00	130.000.000,00	23.532.003,68	18,10

¹ U tijeku su pripremne aktivnosti u okviru kojih je u izradi Master plan prometa Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije, koji predstavlja koncepcijsku podlogu za ovaj strateški projekt i preduvjet budućeg financiranja, za čiju izradu je u 2018. utrošeno 9.185.849,25 kn. Za provođenje ovog projekta ukupan planirani iznos ulaganja od 2018.-2020. godine iznosi 11.147.500,00 kn. U 2018. godini planirano je ukupno 5.125.808,75 kn, a s obzirom da je tek u tijeku pripremna faza, kako je istaknuto, utrošeno je 0,00 kn.

² Do trenutka dovršetka i otpreme Izvješća o rezultatima provedbe Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine za 2018. godinu nisu zaprimljena zatražena očitovanja nadležnih tijela i pravnih osoba državne razine o statusu Programa Sava i namjeravanim daljnjim koracima.

³ Za implementaciju ovog projekta planirano je ulaganje u iznosu od 150.000.000,00 kn. Za 2018. godinu utrošena sredstva se nalaze unutar kumulativnog iznosa stavke Gradnja i rekonstrukcija nerazvrstanih cesta u financijskom planu Gradskog ureda za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet, te isti nije moguće izdvojiti kao pojedinačnu stavku.

3.

Omogućuju li aktivnosti, programi i projekti sadržani u Akcijskom planu učinkovitu provedbu planskog dokumenta, odnosno ostvarenje definiranih strateških ciljeva?

Sukladno Smjernicama za izradu strategija razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanja (2015), Strategija razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine u samom planskom dokumentu navodi indikativne aktivnosti koje je potrebno provesti u okviru definiranih razvojnih mjera. Navedene aktivnosti indikativnog su karaktera, odnosno prikazuju sve potencijalne aktivnosti koje su tematski povezane s razvojnim mjerama te koje imaju potencijal izravno doprinijeti uspješnosti provedbe navedenih mjera.

Akcijski plan za provedbu Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine predstavlja dodatak samom planskom dokumentu, pri čemu se isti također ispunjava sukladno navedenim Smjernicama za izradu strategija razvoja urbanih područja, praćenje njihove provedbe i vrednovanje (2015). Struktura Akcijskog plana je definirana sukladno navedenim Smjernicama, pri čemu je u kontekstu vrednovanja posebna pozornost posvećena samim aktivnostima, programima i projektima (APP), koji se sukladno smjernicama grupiraju prema razvojnim mjerama planskog dokumenta s kojima su u skladu, odnosno kojima provedba pojedinih APP-a izravno doprinosi.

Akcijski plan za provedbu Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine sadrži ukupno 1.135 APP-a. Vrednovanje je pokazalo kako je za gotovo sve APP-e, neovisno radi li se o aktivnosti, programu ili projektu, utvrđeno vrijeme trajanja, odnosno definirana su potrebna financijska sredstva za provedbu po godinama. Također je zaključeno kako ne postoje značajne razlike u samom Akcijskom planu po pitanju razdvajanja programa od aktivnosti i projekata, odnosno kako pojedini sadržajno isti i/ili slični projekti i aktivnosti najčešće nisu grupirani u jedinstvene programe na razini Urbane aglomeracije Zagreb, čime bi se doprinijelo smanjenju opsega Akcijskog plana, odnosno povećanoj preglednosti istog, kao i definiranju sadržajno opsežnijih programa koji imaju veći značaj za

cjelokupnu Urbanu aglomeraciju u odnosu na pojedinačne projekte koji se definiraju na razini pojedinačnih jedinica lokalne samouprave.

S aspekta relevantnosti samih APP-a, odnosno njihova doprinosa provedbi razvojnih mjera unutar kojih su navedene, evaluator je zaključio kako su svi APP-i i u razdoblju provođenja vrednovanja tijekom provedbe relevantni za ostvarenje definiranih mjera, odnosno realizaciju razvojnih prioriteta i strateških ciljeva.

S aspekta brojnosti APP-a, kojih je ukupno definirano 1.135 u Akcijskom planu, evaluator zaključuje kako iznimno velik broj planiranih APP-a čija je provedba planirana u razdoblju do kraja 2020. godine, odnosno razdoblju kraćem od tri godine, potencijalno djeluje ograničavajuće na sam proces provedbe strategije, te posebice na proces praćenja njene provedbe. Evaluator je sukladno zaprimljenim informacijama od strane aktera koji provode navedene APP-e, pri čemu se gotovo u cijelosti radi o jedincama lokalne samouprave (gradovima i općinama), zaključio kako se u procesu praćenja provedbe strategije javlja problematika nedostatnih ljudskih i organizacijskih kapaciteta JLS-a potrebnih za sustavno i kontinuirano praćenje provedbe svih planiranih APP-a čiji su nositelj, a o čemu moraju izvještavati tijelo zaduženo za izvještavanje o provedbi. Zbog istog je navedenom tijelu otežan postupak godišnjeg izvještavanja, odnosno općenito praćenje napretka provedbe planskog dokumenta, dok se istovremeno i samim JLS-ima otežava sudjelovanje u procesu provedbe i praćenja upravo zbog nedostatnih kapaciteta potrebnih na kontinuirano i kvalitetno odvijanje navedenog.

Nastavno na navedeno, evaluator je pristupio detaljnijem pregledu APP-a sadržanih u Akcijskom planu, pri čemu je zaključeno kako značajan broj APP-a u svojoj naravi predstavlja one aktivnosti i zadaće čije je tekuće provođenje zakonska obaveza jedinica lokalne (i regionalne) samouprave. U svrhu jasnijeg pojašnjenja rezultata vrednovanja u nastavku se predstavlja svega nekoliko APP-a koji su reprezentativan primjer navedenog:

- a) Tekuće donacije za sportske manifestacije;
- b) Održavanje manifestacija;
- c) Male komunalne akcije;

- d) Održavanje sportskih objekata;
- e) Donacija Gorskoj službi spašavanja.

S obzirom na velik broj aktivnosti u Akcijskom planu, karakter pojedinih aktivnosti, predviđeno vrijeme provedbe planskog dokumenta, te nepovoljnih implikacija vezanih uz provedbu i praćenje provedbe planskog dokumenta koje proizlaze iz navedenog, evaluator predlaže sljedeće korake:

1. Iz Akcijskog plana ukloniti sve APP-ove koji po svom karakteru predstavljaju tekuće, odnosno redovne godišnje obaveze jedinica lokalne samouprave, održavanja i donacije (primjer: održavanja lokalnih cesta, objekata, sufinanciranje održavanja manifestacija, donacije i sl.). Evaluator predlaže da se dopuste izuzeci vezani uz projekte koji u financijski i kadrovski kapacitetom slabijim jedinicama lokalne samouprave mogu po svojoj naravi uz zakonsku obavezu ujedno predstavljati i važan/strateški projekt. Navedeno je potrebno utvrditi u dogovoru s predlagateljem/nositeljem projekta, uz jasnu argumentaciju važnosti projekta za JLS od strane nositelja;
2. Iz Akcijskog plana ukloniti sve APP-ove za koje nisu predviđeni financijski iznosi za provedbu u trogodišnjem razdoblju, koje se u ovom slučaju s obzirom na predviđeno razdoblje provedbe planskog dokumenta podudara sa zadnjom godinom provedbe (2020.) – evaluator je utvrdio kako postoji određeni broj APP-a čija provedba nije planirana do kraja razdoblja provedbe strategije, odnosno u Akcijskom planu nisu predviđena financijska sredstva za provedbu istih do kraja 2020. godine.
3. Nakon realizacije prethodna dva koraka, razmotriti mogućnosti grupiranja pojedinih projekata i aktivnosti, tematski istih, u jedinstvene programe na razini Urbane aglomeracije Zagreb.

Evaluator je razmotrio mogućnost ažuriranja Akcijskog plana koja ne uključuje uklanjanje pojedinih APP-ova, već isključivo grupiranje tematski istih aktivnosti i projekata u jedinstvene programe, no analiza pokazuje kako se navedenim ostvaruje

doprinos tek smanjenju broja samih APP-ova u Akcijskom planu, dok se ne ostvaruje nikakav doprinos pojednostavljenju i unaprjeđenju procesa praćenja provedbe planskog dokumenta, odnosno izvještavanja o provedbi. Navedeni zaključak je rezultat činjenice kako samo grupiranje aktivnosti i projekata u jedinstvene programe i dalje zahtijeva u velikoj mjeri praćenje provedbe pojedinačnih aktivnosti/projekata od strane jedinica lokalne samouprave, odnosno dostavljanje rezultata provedbe istih tijelu za izvještavanje, pri čemu se ne ostvaruju značajne realne koristi s aspekta pojednostavljenja procesa praćenja provedbe.

Evaluator zaključuje kako se provedbom prethodno predložena tri koraka ostvaruju sljedeće koristi:

- a) Uklanjanjem APP-ova koji predstavljaju redovne tekuće obaveze jedinica lokalne samouprave te onih za koje nisu predviđena financijska sredstva u razdoblju do kraja provedbe planskog dokumenta, ostvaruje se značajan doprinos smanjenju opsega Akcijskog plana dok se istovremeno u njemu zadržavaju oni APP-i koji imaju veći značaj za cjelokupno UAZ, odnosno čija realizacija značajnije doprinosi ostvarenju ciljeva. APP-ovi koji se uklone briše se iz popisa u Akcijskom planu;
- b) Grupiranje tematskih istih aktivnosti i projekata dodatno doprinosi smanjenju opsega samog Akcijskog plana te naglašava programe koji su od značaja za cjelokupnu aglomeraciju ili veći dio nje;
- c) Smanjenje broja APP-a doprinosi pojednostavljenju i olakšavanju praćenja provedbe planskog dokumenta, pri čemu se navedena korist ostvaruje na razini jedinica lokalne samouprave koje trenutno često nemaju dostatne kapaciteta za praćenje napretka provedbe velikog broja APP-a, kao i na razini tijela za izvještavanje kojemu se pojednostavljuje proces prikupljanja potrebnih podataka i informacija.

Nastavno na navedeno, u Akcijski plan je moguće prilikom godišnjih ažuriranja uvrstiti nove projekte koje su razvojni dionici, odnosno nositelji predloženih

projekata, dostavili tijelu zaduženom za provedbu i praćenje provedbe planskog dokumenta.

Ažuriranje Akcijskog plana provodi se na godišnjoj razini, pri čemu sukladno postojećim povezanim zakonskim i podzakonskim aktima ne postoji potreba usklađivanja inicijalno procijenjenog financijskog okvira za provedbu strategije, navedenog u samom planskom dokumentu, te godišnjih ažuriranja Akcijskog plana prilikom kojih neizbježno dolazi do promjene iznosa financijskih sredstava predviđenih za provedbu pojedinih APP-a, odnosno mjera, a posljedično cjelokupnog planskog dokumenta. Iz navedenog razloga predložene promjene Akcijskog plana nemaju utjecaja na sadržaj samog planskog dokumenta (odnosi se na micanje postojećih i potencijalno dodavanje novih APP-a sukladno prijedlozima razvojnih dionika/nositelja projekata).

Evaluatori predlažu da se u budućem planskom razdoblju (nakon 2020.) jedinicama lokalne i regionalne samouprave, te ostalim akterima, naglasi kako bi Akcijski plan za Urbanu aglomeraciju Zagreb trebao sadržavati ponajprije APP-e od većeg značaja za urbanu aglomeraciju, te kako se određeni APP-i mogu financirati iz fondova EU unatoč tome što eventualno nisu sadržani u samom Akcijskom planu.

Jesu li pokazatelji učinaka i ishoda definirani na način koji omogućuje kontinuirano i jednostavno praćenje provedbe planskog dokumenta?

Pregledom definiranih pokazatelja kojima se prati uspješnost provedbe Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine – pokazatelja učinka za praćenje ostvarenja strateških ciljeva te pokazatelja ishoda za praćenje ostvarenja provedbe razvojnih mjera – evaluator je zaključio kako postoje određene prepreke za kvalitetno i kontinuirano praćenje uspješnosti provedbe koji se javljaju u aspektu kvalitete definiranih pokazatelja te dostupnosti statističkih podataka potrebnih za praćenje provedbe.

Rezultati vrednovanja pokazatelja su sljedeći:

- a) Kod pokazatelja učinka kojima je poznata polazna vrijednost, nerijetko se kao ciljana vrijednost navodi isključivo vrijednost u postotnom porastu u odnosu na polaznu vrijednost. S obzirom kako je poznata polazna vrijednost, predlaže se u idućem planskom razdoblju definirati jasne kvantitativne ciljane vrijednosti;
- b) Pokazatelji učinka strateškog cilja 3. „Unaprijediti upravljanje okolišem, prirodom i prostorom“ ne navode polaznu vrijednost, dok ciljanu vrijednost navode kao određen postotak porasta u odnosu na početnu vrijednost. Pokazatelji u navedenom obliku su zbog nedostatka polazne vrijednosti iznimno teški za praćenje tijekom provedbe planskog dokumenta, odnosno za proces godišnjeg izvještavanja o provedbi. Predlaže se istražiti dostupnost podataka (vrijednosti) za navedene pokazatelje za godinu koja je definirana kao polazna, te u slučaju da su u međuvremenu isti postali dostupni navesti u Akcijskom planu konkretne vrijednosti.
- c) S obzirom na definirane rokove za godišnje izvještavanje o provedbi planskih dokumenata nadležnom tijelu, te s druge strane dostupnost pojedinih statističkih pokazatelja potrebnih za praćenje provedbe, evaluator zaključuje kako postoje značajne razlike u dostupnosti pojedinih pokazatelja (posebice na regionalnoj i lokalnoj razini) s aspekta razdoblja obrade i objave istih od strane nadležnih institucija, zbog čega je nositelju planskog dokumenta otežano izvještavanje o provedbi.

Sukladno navedenom, evaluator naglašava važnost sveobuhvatnog, dubinskog i participativnog pristupa definiranju pokazatelja učinka i ishoda u sljedećem planskom razdoblju, sa svrhom identifikacije dostupnih podataka i uzimanjem u obzir njihove vremenske dostupnosti (kontinuitet obrade i objavljivanja te razdoblje objave (dostupnost) tijekom godine), te sa svrhom definiranja kvalitetnih pokazatelja koji na adekvatan i svrsishodan način omogućuju praćenje stupnja realizacije strategije.

7. Preporuke za sljedeće plansko razdoblje

Temeljem prethodno utvrđenih zaključaka u postupku vrednovanja tijekom provedbe Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za razdoblje do 2020. godine, te sukladno okolnostima koje se trenutno mogu predvidjeti, evaluator daje sljedeće preporuke za planiranje razvoja i izradu planskog dokumenta u sljedećem planskom razdoblju:

- Prema Uputi za izradu i sadržaj izvještaja o provedbi strategija razvoja urbanog područja za 2017. godinu (2018) identificirano je kako se prilikom evaluacije Akcijskog plana 2017.-2019. prati provedba aktivnosti, projekata i programa na temelju čega se izrađuje godišnje izvješće o rezultatima provedbe koje se sastoji od opisnog (narativnog) dijela i tabelarnog dijela. U tabelarnom dijelu unose se informacije i podaci o realizaciji APP-a iz Akcijskog plana koji su od strateške važnosti za razvoj urbanog područja te doprinose regionalnom razvoju Republike Hrvatske, a sadržani su u T1, T2 i T4 tablici Akcijskog plana. Na temelju toga je utvrđeno kako se T3 tablica iz Akcijskog plana ne analizira prilikom izvještavanja iako je ona prema Smjernicama za izradu Strategije razvoja urbanih područja, praćenje njezine provedbe i vrednovanje (2015) sastavni dio Akcijskog plana razvojne strategije. Stoga evaluator daje preporuku tijelu nadležnom za pripremu i praćenje provedbe Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb za obavještavanje tijela zaduženog za izradu Smjernica o potrebi razmatranja ukidanja T3 tablice iz Akcijskog plana budući da se sadržaj navedene tablice ne vrednuje prilikom izrade godišnjeg izvještaja o provedbi.
- Sukladno novoj Uputi za izradu i sadržaj izvještaja o provedbi strategija razvoja urbanog područja za 2017. godinu (2018), tablica koju je potrebno izraditi i uvrstiti u godišnji izvještaj iziskuje unos određenih podataka koji nisu sastavni dio Akcijskog plana prema propisanim Smjernicama. S obzirom na uočeno, tijelu nadležnom za pripremu i praćenje provedbe Strategije razvoja Urbane aglomeracije Zagreb preporuča se obavještavanje o istom nadležnog tijela za izradu Smjernica te postupanje u skladu s novom Uputom kako bi se

proces izrade planskog dokumenta uskladio s procesom njegova izvještavanja. Pritom evaluator preporuča donošenje promjena u Smjernicama koje će propisivati izradu Akcijskog plana u skladu s tablicom potrebnom za izvještavanje, odnosno usklađivanje navedenih dokumenata u svrhu olakšanog praćenja provedbe planskog dokumenta. Na taj način proces izrade Akcijskog plana bio bi jednostavniji te bi se sastojao od jedinstvene tablice koja sadrži sve potrebne parametre za provedbu APP-a te njihovo kasnije vrednovanje i izvještavanje.

- S obzirom kako je vrednovanje tijekom provedbe provedeno u vrijeme kada nisu donešeni operativni programi niti finalne verzije uredbi o europskim strukturnim i investicijskim fondovima za sljedeću financijsku perspektivu Europske unije (2021.-2027.), postojala su značajna ograničenja u identificiranju potencijalnih konkretnih financijskih izvora za provedbu pojedinih mrežnih projekata navedenih u okviru Priloga 5 SRUAZ. Evaluator stoga ističe kako je potrebno definirati potencijalne izvore financiranja za svaki mrežni projekt kako bi se povećala mogućnost njihove prijave na projekte EU i druge izvore financiranja odmah po donošenju navedenih dokumenata na nacionalnoj i EU razini. Na ovaj način stvorit će se jasna slika kod svakog dionika zaduženog za provedbu mrežnih projekata, što će doprinijeti poboljšanoj realizaciji istih, te posljedično ostvarenju širih mrežnih (pozitivnih) utjecaja na cjelokupnu UAZ.

Evaluator sukladno postojećim mogućnostima ističe sljedeće potencijalne izvore financiranja projekata utvrđenih prilogom 5 SRUAZ:

Strateška tema	Mogući oblik financiranja - razdoblje 2014.-2020.	Mogući oblik financiranja – 2021.-2027.
Prometna infrastruktura	EFRR, KF	EFRR, KF
Povećanje učinkovitosti javnog putničkog prijevoza	KF	KF
Obnova i izgradnja mostova	KF	KF
Biciklistička i pješačka infrastruktura	EFRR, KF	KF
Sustav vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda	KF	EFRR, KF
Zaštita vodotoka, obrana od poplava	KF	EFRR, KF
Gospodarenje otpadom	EFRR, KF	EFRR, KF
Sustav poduzetničke potporne infrastrukture	EFRR	
Razvoj visokih učilišta	EFRR	
Plasman lokalno proizvedenih poljoprivrednih proizvoda, kratki lanci opskrbe	EPFRR	
Kulturna baština i turizam, selektivni oblici turizma	EFRR	EFRR, KF
Revitalizacija brownfield lokacija	EFRR, ITU	
Zelena infrastruktura i prirodna baština	EFRR, KF	EFRR, KF
Uređenje javnih prostora i objekata		
Urbana obnova i energetska učinkovitost	EFRR	EFRR, KF
Unaprjeđenje mogućnosti zapošljavanja mladih i uključivanje mladih u održivi razvoj UAZ	ESF, EFRR	
Razvoj zdravstvene infrastrukture i usluga	ESF, EFRR, KF	EFRR, KF
Unaprjeđenje socijalnih usluga i smanjenje isključenosti marginaliziranih skupina	ESF, EFRR	EFRR, KF
Uspostava mreže širokopojasnog interneta	EFRR	
Urbana sigurnost	Fond za unutarnju sigurnost, EFRR	EFRR, KF
Usklađivanje/umrežavanja/sinergija regionalnog i prostornog razvoja	EFRR	

S aspekta financiranja provedbe projekata, kako onih navedenih u prilogu 5, tako i općenito projekata u okviru SRUAZ, bitno je istaknuti kako se u narednom razdoblju planira izmijeniti sustav NUTS 2 regija u Hrvatskoj, prema kojemu je izvjesno kako Grad Zagreb može postati zasebna NUTS 2 regija. Navedeno ima implikacije na razvoj u kontekstu smanjenja stope regionalnih potpora, no potrebno je imati na umu kako će u sljedećoj financijskoj perspektivi EU značajan naglasak biti na razvoju upravo većih i snažnijih urbanih područja, odnosno gradova, dok će istovremeno oslabjeti značaj kohezijske politike i intenzivnijeg poticanja slabije razvijenih dijelova teritorija. Navedeno ukazuje kako potencijalno izdvajanje Grada Zagreba u zasebnu

NUTS 2 regiju ne mora nužno imati nepovoljne posljedice s aspekta financiranja provedbe projekata.

- Prilog 5 – Strateške teme/Mrežni projekti predstavlja iznimno dobro polazište za grupiranje tematski istih projekata u različitim jedinicama lokalne samouprave u jedinstvene strateške projekte/programe na razini cijele UAZ ili njena određenog dijela. Preporuka je da se razmotri već do kraja ovog razdoblja provedbe strategije mogućnost definiranja većih programa koji objedinjuju pojedinačne mrežne projekte navedene u prilogu, a da se u sljedećem planskom razdoblju veća pozornost posvesti navedenom već u samim začecima procesa izrade razvojne strategije i akcijskog plana. Navedeno grupiranje uvelike bi olakšalo mogućnost prijave projekata za sufinanciranje sredstvima europskih fondova s obzirom kako pojedinačne JLS često nemaju same ljudske i financijske kapacitete za pripremu, prijavu i provedbu projekata.
- Potrebno je poticati „specijalizaciju“ strategije u sljedećem razdoblju sukladno strateškim temama koje su najviše zastupljene i u kojima leži potencijal za napredovanje. Evaluacija je pokazala kako je Prilog 5 – Strateške teme/Mrežni projekti iznimno dobra osnova za budući razvoj suradnje među JLS-ima koje dijele iste ili slične razvojne interese, kao i s aspekta konkretnije specijalizacije samog strateškog dokumenta UAZ. Naime, identificirane strateške teme predstavljaju ona područja/sektore djelovanja unutar kojih se nalazi područje interesa najvećeg broja JLS-a s područja UAZ. Upravo iz tog razloga ovaj pristup definiranja strateških tema i mrežnih projekata predstavlja iznimno dobru osnovu na temelju koje se u sljedećem planskom razdoblju strategija može konkretnije i usmjerenije specijalizirati za razvoj upravo tih strateških tema koje su od najvećeg interesa za najveći broj JLS. Ovime bi se ujedno doprinijelo ciljanom razvoju urbane aglomeracije koje bi bilo usmjereno na nekoliko konkretnih i jasnih područja razvoja, prilikom čega je kod identifikacije istih bitno uzeti u obzir pozitivne efekte prelijevanja,

kojima se neizravni pozitivni utjecaji razvoja jednog područja prelijevaju u drugo područje te ujedno doprinose njegovu razvoju.

- Smjernice za izradu strategije razvoja urbanih područja (2015) navode kako je Akcijski plan osnova za izradu Plana razvojnih programa koji jedinice lokalne samouprave donose sukladno Zakonu o proračunu, a u kojemu se iskazuju planirani rashodi proračuna JLS vezani uz provođenje investicija, davanje kapitalnih pomoći i donacija, odnosno s prijedlogom proračuna JLS. Sukladno navedenom evaluator naglašava potrebu reagiranja prema nadležnim tijelima u svrhu utvrđivanja vremenskih rokova unutar kojih je potrebno donijeti Akcijski plan provedbe strateškog dokumenta, odnosno revidirati na godišnjoj razini strateški dokument. Zakon o proračunu (NN 87/08, 136/12, 15/15), čl. 37. navodi kako Ministarstvo financija, odnosno upravno tijelo za financije, izrađuje nacrt proračuna za proračunsku godinu i projekciju za sljedeće dvije godine te ih dostavlja Vladi, odnosno načelniku, gradonačelniku, županu do 15. listopada tekuće godine. Nadalje, Vlada, odnosno načelnik, gradonačelnik, župan, utvrđuje prijedlog proračuna i projekcija te ih podnosi Saboru, odnosno predstavničkom tijelu, na donošenje do 15. studenoga tekuće godine.
- S obzirom na razdoblje donošenja prijedloga proračuna izvršnim i predstavničkim tijelima te usvajanja proračuna JL(R)S, ističe se potreba izrade te potom godišnjih ažuriranja Akcijskih planova u razdoblju do najkasnije rujna svake godine, s obzirom kako se prijedlog proračuna dostavlja izvršnom tijelu do 15. listopada, a predstavničkom tijelu do 15. studenoga. Na ovaj način ostavlja se prostora za usklađivanje Akcijskog plana i lokalnog proračuna, čime se ostvaruje izravna povezanost istih.
- Evaluatori predlažu da se u budućem planskom razdoblju (nakon 2020.) jedinicama lokalne i regionalne samouprave, te ostalim akterima, naglasi kako bi Akcijski plan za Urbanu aglomeraciju Zagreb trebao sadržavati ponajprije APP-e od većeg značaja za urbanu aglomeraciju, te kako se određeni APP-i mogu financirati iz fondova EU unatoč tome što eventualno nisu sadržani u samom Akcijskom planu. Ovime bi se doprinijelo smanjenju opsega Akcijskog

plana, odnosno jasnijem usmjeravanju istog ka ostvarenju zacrtanih razvojnih ciljeva, te bi se ujedno olakšalo praćenje provedbe planskog dokumenta, a posebice u kontekstu UAZ koja se sastoji od 30 JLS-a.

- Evaluator naglašava važnost sveobuhvatnog, dubinskog i participativnog pristupa definiranju pokazatelja učinka i ishoda u sljedećem planskom razdoblju, sa svrhom identifikacije dostupnih podataka i uzimanjem u obzir njihove vremenske dostupnosti (kontinuitet obrade i objavljivanja te razdoblje objave (dostupnost) tijekom godine), te sa svrhom definiranja kvalitetnih pokazatelja koji na adekvatan i svrsishodan način omogućuju praćenje stupnja realizacije strategije. Posebice je bitno istaknuti iznimnu korist s aspekta praćenja pojedinih pokazatelja provedbe ukoliko bi se UAZ proširila na cjelokupnu Zagrebačku i Krapinsko-zagorsku županiju u narednom razdoblju, što je na određen način logično s obzirom na značaj Zagreba za navedene županije i intenzitet povezanosti istih s Gradom Zagrebom kao nacionalnim i makroregionalnim središtem. U tom slučaju omogućila bi se laka dostupnost iznimnog broja podataka i pokazatelja kojima bi se omogućilo lakše i svrsishodnije definiranje pokazatelja provedbe, kao i njihovo praćenje.
- Naposljetku, iznimno je bitno istaknuti značaj unaprjeđenja sustava upravljanja strateškim planiranjem i razvojem na razini cjelokupne Hrvatske, pri čemu se to posebice odnosi na tematiku urbanih aglomeracija koje su u Hrvatskoj nova pojava, posebice s aspekta zajedničkog planiranja razvoja i međusobne koordinacije u realizaciji razvojnih projekata. Primjeri država iz ostatka Europske unije pokazuju kako postoji veći broj različitih modela upravljanja urbanim aglomeracijama, pri čemu pojedini modeli jasno definiraju tijela i uloge istih u koordinaciji i upravljanju razvojem. U Republici Hrvatskoj ne postoji razrađen cjelokupan sustav upravljanja urbanim aglomeracijama koji definira jasne obaveze i uloge svih uključenih u njega. Koordinacija i upravljanje su poseban izazov u Urbanoj aglomeraciji Zagreb koja se jedina u Hrvatskoj sastoji od JLS-a (njih 30) smještenih na teritoriju triju županija – Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske

županije. Preporuka je kontinuirano komunicirati navedenu tematiku prema nadležnom tijelu na nacionalnoj razini sa svrhom unaprjeđenja i detaljne razrade sustava strateškog planiranja na razini urbanih područja, pri čemu je nužno jasno utvrditi nadležnosti i institucionalni okvir upravljanja istima, kao i mehanizme rješavanja eventualnih prepreka koje se mogu javiti s obzirom na kompleksnost upravljanja razvojem većeg broja jedinica lokalne samouprave, odnosno sudjelovanjem velikog broja razvojnih aktera u procesu provedbe strateškog dokumenta kao i praćenja njegove provedbe.